

Cent obres d'Odile Redon

El Museu Picasso de Barcelona inicia aquesta temporada amb una mostra antològica del pintor més representatiu del simbolisme francès, Odile Redon.

La mostra organitzada per l'Ajuntament de Barcelona amb la col·laboració de la Fundació March de Madrid, s'ha fet a partir de les obres pertanyents a la col·lecció Ian Woodner, que per la qualitat i quantitat del conjunt la converteix en una antològica excepcional del pintor francès. Odile Redon va néixer l'any 1840, en una època en què les ombres del romanticisme encara perduraven i en què la pintura es debatia per alliberar-se de les formes de representació del real, sota els imperatius estètics del segle XIX. Contemporani de Monet, Renoir i Cezanne, va iniciar-se en la vida artística influït per Delacroix i Corot. Aviat va abandonar tot interès per la pintura impressionista, potser perquè el seu idealisme tan elevat li impedia pintar des de la naturalesa. Preci-sament és quan deixa a banda el color i comença a utilitzar el carbonet i el guix litogràfic que inicia el seu propi camí, que troba en l'obra gràfica l'expressió de les seves necessitats. El seu temperament artístic es modela al costat del dibuixant i gravador d'estil rebuscat Rodolphe Bresdin, del qual admirava la seva força expressiva basada en la imaginació i que Redon converteix gairebé en el tema de totes les seves obres.

En els seus dibuixos d'aquesta primera època, dibuixos visionaris fets al carbonet, que ell va anomenar *noirs*, i que començà a fer de forma espontània i amb plena llibertat, Redon va més

Dona amb els braços oberts.

enllà de la simple il·lustració literària. Els seus personatges isolats, dins àmbits tenebrosos de lluminositats irrealment que es repeteixen constantment, no són més que representacions que han de manifestar un estat d'ànim. Els corrents simbolistes van veure en els *noirs* de Redon la referència i el patró artístic que volien crear. Aquest moviment que va sorgir a França amb implicacions filosòfiques i llibertàries, és una reacció contra el realisme i positivisme imperant, manifestant-se en totes les esferes de la creativitat. Mallarmé, amic de Redon i un dels principals poetes del simbolisme, organitzava cap al 1886 unes ter-

túlies a casa seva, juntament amb Paul Serasier i altres, que també introduïren les tendències teosòfiques del grup Rosa-Creu, en una època en què el pensament místic i simbòlic articulava el seu discurs més creatiu. El simbolisme expressà el concepte de la idea com una forma sensible, que en pintura significà la pèrdua de la referència del model, i reivindicar la imaginació per damunt de la representació anecdòtica i del tema.

L'any 1884 Redon va crear la Societat d'Artistes Independents, juntament amb Seurat i Signac, els dos pintors que portarien fins a les últimes conseqüències les teories sobre el color, que

configurarien el puntillisme, una de les primeres tendències neoimpressionistes. Paral·lelament sorgiren altres expressions de caire simbolista, com la que representa la mítica figura del pintor i gravador alemany Böcklin, els pre-rafaelites a Anglaterra o altres pintors ben diferents com Puvis de Chavannes i Gustave Moreau.

Quan Redon torna a utilitzar el color, ho fa en sèries de dues o tres gammes cromàtiques que tenen un impacte concentrat. L'ús que fa del color deriva directament de la diferenciació monocromàtica que va fer entre el blanc i el negre. Progressivament comença a utilitzar la gamma cromàtica de la seva paleta. A mesura que expressa el seu interès pel món poètic, afloren abstractament suggerències atmosfèriques i florals. Les flors són un motiu simbòlic que abunda en la seva obra, juntament amb els animals de caràcter mitològic. També es dedicà a les natures mortes i al paisatge amb una utilització molt especial del pastel, que amb un criteri decoratiu aplica a les composicions de superfícies de colors plans, amb un gran sentit combinatori dels colors complementaris i del valor tonal.

Redon, després d'una solitària i constant activitat artística, va morir l'any 1919 a París, sense gaires recursos econòmics com tants altres pintors, a la mateixa casa on havia viscut tota la seva vida.

Salvador Rodés